

потребу народног учитеља. Отуда у великом броју његових приповедака и романа идеални тип учитеља који је душа борбе сељака против њихових тлачитеља. Причица *На њиви* јасно изражава много коју црту тога његовог основног става. У својим романима он иде и даље, обухвата и критику интелигенције уопште, и свега што је у вези с њом и са савременим градом, — тако да његова темпераментно и снажно писана дела, проникнута топлим и искреним социјалним осећањем, знатно допуњују слику коју читалац добија из приповедака Г. П. Стаматова. — Психолошко разглабање животни^х појава, тражење скривенога и потсвеснога у поступцима појединца, посматрање индивидуе, а не друштва у првом реду, — све је то карактеристично за приповетке које је дао Георги Рајчев (рођен 1882). Рајчев је мрачан психолог који скоро до самомучења, сурово и понекад цинично продире у људску душу, тражећи по њој болесне и изопачене појаве, ненормална стања, или објашњења чудовишних стремљења, афеката, дела. Истина, његове последње приповетке окренуле су се сасвим од мрачног човека ведрој широкој природи. („Песма горе“). — Психолошка проучавања даје у својим многобројним романима — приповедака има мало — и Добри Немов (рођен 1882). Личност углавном занима у приповеткама из савременог живота («простим причама») и Николаја Рајнова (рођеног 1888). Таква му је збирка приповедака «Сиромах Лазар». Карактеристична је код Рајнова тежња за што јачим упрошћавањем самог мотива, свођење на једну и једноставну линију, — а уједно изванредан барок, нека вијугавост у стилу и бирање необичнијих речи и обрта, колико чисто народних, толико и архаизујућих или скованих. Нарочито то избија у његовим многобројним ранијим књигама, — «Богумилским легендама», «Књизи о царевима», «Сунчевим причама», «Очима Арабије», «Виђењима из древне Бугарске», и у занимљивом роману о Христу «Међу пустињом и животом». Религиозна проблематика у вези са појединцем привела је у скоро свим тим делима Рајнова најпре староме богумилству, а после теозофском покрету; поменуте стилске особине по којима његове приповетке врло често добијају карактер песама у прози, у многоме погледу потичу из стилизовања библијског или апокрифског израза.